

ΟΙ ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ

Ο ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΒΙΒΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ Ο.Η.Ε. ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΣΠΥΡΟΥ Β. ΜΠΑΖΙΝΑ, Δικηγόρου, Μέλους της Γραμματείας της UNCITRAL *

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- I. Ορολογία
- II. Σκοπός του Νόμου
- III. Πεδίο εφαρμογής
- IV. Ελευθερία των μερών
- V. Έναρξη και διεξαγωγή της διαμεσολάβησης

- VI. Εμπιστευτικότητα : ο ακρογωνιαίος λίθος της διαμεσολάβησης
 - VII. Λήξη της διαδικασίας διαμεσολάβησης
 - VIII. Εκτελεστότητα της συμφωνίας συμβιβασμού
- Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Επιτροπή του ΟΗΕ για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο - UNCITRAL («Επιτροπή») είναι γνωστή κυρίως για το έργο της στον χώρο των διεθνών πωλήσεων και της διεθνούς διαιτησίας.

Με τον ν. 2532/1997 (ΦΕΚ Α' 227/11.11.1997) για την Κύρωση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τις διεθνείς πωλήσεις κινητών πραγμάτων και τον ν. 2735/1999 (ΦΕΚ Α/18.8.1999) για την Διεθνή Εμπορική Διαιτησία, η Χώρα μας υιοθέτησε δύο σημαντικά κείμενα της Επιτροπής. Ήδη, ειδική επιτροπή του Υπουργείου Δικαιοσύνης εξετάζει την υιοθέτηση του Πρότυπου Νόμου της Επιτροπής για τις Διεθνείς Πτωχεύσεις.

Ο Πρότυπος Νόμος για την Συμβιβαστική Επίλυση Διαφορών («ο Πρότυπος Νόμος» ή «ο Νόμος») αποτελεί την απάντηση της Επιτροπής στην ανάγκη για ένα εναρμονισμένο νομοθετικό πλαίσιο, που θα δημιουργεί ασφάλεια και βεβαιότητα δικαίου σχετικά με μια διαδικασία επίλυσης διαφορών, η οποία έχει τύχει **διεθνούς αναγνώρισης και εφαρμογής**, και έχει την δυνατότητα να λειτουργήσει **ευεργετικά για την ανάπτυξη του εμπορίου και της οικονομίας** (τουλάχιστον στο βαθμό που ο χρόνος και το κόστος της επίλυσης των διαφορών επηρεάζουν τις επενδύσεις και την ανάπτυξη).

Άρθρα, που δημοσιεύθηκαν σε προηγούμενα τεύχη του «**Δελτίου Ανωνύμων Εταιρειών και Ε.Π.Ε.**», αναφέρονται στην σύσταση Κέντρου Διαμεσολάβησης από τον **Σύνδεσμο Α.Ε. και Ε.Π.Ε.**, και στον θεσμό της διαμεσολά-

βησης εν γένει, στην κείμενη νομοθεσία στην Ελλάδα και στην σχετική πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής (βλ. Δ.Α.Ε. & Ε.Π.Ε. τεύχη 1.8.2006 και 1.9.2006).

Το παρόν άρθρο **σκοπό έχει** να παρουσιάσει συνοπτικά τις βασικές ρυθμίσεις του Πρότυπου Νόμου και να διευκολύνει έτσι την χρησιμοποίηση του **ως βάση συζήτησης για ένα σχετικό νομοθέτημα στη Χώρα μας**.

Η ανάγκη για την θέσπιση σύντομων και αποτελεσματικών διαδικασιών για την επίλυση διαφορών στην Χώρα μας είναι δεδομένη και επιτακτική. Η ανάγκη για συμπλήρωση της νομοθεσίας μας και την σύσταση κέντρου ή ακόμη και κέντρων διαμεσολάβησης προκύπτει άβιαστα από το γεγονός, ότι οι κείμενες διατάξεις δεν έχουν τύχει ευρείας εφαρμογής σε μια Χώρα όπου τα δικαστήρια είναι υπερφορτωμένα και ο ρυθμός και το κόστος της απονομής της δικαιοσύνης αποτελεί, κατά γενική ομολογία στην Ελλάδα και το εξωτερικό, τροχοπέδη για τις επενδύσεις και την ανάπτυξη.

* Ο κ. Σπ. Μπαζίνας είναι γραμματεός της Υποεπιτροπής της **UNCITRAL** για την Εμπράγματη Ασφάλεια (spiros.bazinas@uncitral.org). Οι απόψεις που εκφράζονται στο παρόν άρθρο είναι προσωπικές του συγγραφέα και δεν ανταποκρίνονται απαραίτητα στις απόψεις του **Ο.Η.Ε.** ή της **UNCITRAL**. Ο «Πρότυπος Νόμος», καθώς και άλλα κείμενα της **UNCITRAL**, δημοσιεύονται στη ιστοσελίδα <http://www.uncitral.org>.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ : Θεωρούμε, ότι θα ήταν ιδιαίτερος χρήσιμο, στη περίπτωση, που το τεύχος του «**Δελτίου Α.Ε. και Ε.Π.Ε.**» παραδίδεται στο Λογιστήριο της Α.Ε. ή της Ε.Π.Ε., **να παραδίδεται φωτοτυπία των ένθετων σελίδων (25 - 28) στην Νομική Υπηρεσία / στο Νομικό Σύμβουλο / στο Διευθύνοντα Σύμβουλο / στο Γενικό Διευθυντή / στον Οικονομικό Διευθυντή προς ενημέρωσή του / της και να αρχειοθετούνται για μελλοντική χρήση.**

I. Ορολογία

Ο Πρότυπος Νόμος χρησιμοποιεί τον όρο «συμβιβαστική επίλυση» (conciliation) αντί του όρου «διαμεσολάβηση» (mediation). Ο κύριος λόγος είναι ιστορικός. Οι Κανόνες της Επιτροπής του 1980 (UNCITRAL Conciliation Rules) χρησιμοποιούσαν τον όρο «συμβιβαστική επίλυση». Ο όρος διαμεσολάβηση καθιερώθηκε αργότερα. Παρακάτω χρησιμοποιείται ο όρος «διαμεσολάβηση» χάριν διευκόλυνσης του αναγνώστη, αφού ο όρος αυτός έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε άρθρα, που δημοσιεύθηκαν σε προηγούμενα Δελτία του Συνδέσμου Α.Ε. και Ε.Π.Ε. και στην σχετική πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής (βλ. ΔΑΕ & ΕΠΕ 1.8.2006 και 1.9.2006).

Ο όρος «**συμβιβαστική επίλυση διαφορών**» χρησιμοποιείται στον Νόμο για να υποδηλώσει κάθε διαδικασία (ανεξάρτητα του όρου που χρησιμοποιείται) κατά την οποία ένα ή περισσότερα πρόσωπα βοηθούν τα μέρη μιας διαφοράς στην προσπάθεια τους να επιτύχουν τον φιλικό διακανονισμό της. Όταν δημιουργηθεί μια διαφορά, τα μέρη προσπαθούν συνήθως να την επιλύσουν με απευθείας διαπραγματεύσεις. Αν οι διαπραγματεύσεις αποτύχουν, τα μέρη έχουν την δυνατότητα να προσφύγουν στην διαδικασία συμβιβαστικής επίλυσης (ή διαμεσολάβησης) ή σε δαιοτησία.

Η διαμεσολάβηση διαφέρει από τις διαπραγματεύσεις, αφού στη διαμεσολάβηση τα μέρη απευθύνονται σε ένα τρίτο μέρος με το αίτημα να τους βοηθήσει στην επίλυση της διαφοράς τους. Η διαμεσολάβηση διαφέρει επίσης και από την δαιοτησία, αφού στη διαμεσολάβηση τα μέρη διατηρούν τον πλήρη έλεγχο της διαδικασίας και του αποτελέσματος. Δεδομένου ότι ο κύριος σκοπός του διαμεσολαβητή είναι να διευκολύνει τα μέρη να επιλύσουν την διαφορά τους και όχι να λάβει απόφαση για την επίλυση αυτής της διαφοράς, **η διαδικασία είναι ευέλικτη και ανταποκρίνεται στις ειδικές περιστάσεις της κάθε περίπτωσης και στις ανάγκες και επιθυμίες των μερών. Αυτό είναι το σημαντικότερο πλεονέκτημα της διαμεσολάβησης.**

II. Σκοπός του Νόμου

Οι Κανόνες της Επιτροπής για την Συμβιβαστική Επίλυση Διαφορών του 1980 είχαν σκοπό να προσφέρουν στα μέρη ένα σύνολο διεθνών κανόνων κατάλληλων για την συμβιβαστική επίλυση διεθνών διαφορών. Οι κανόνες χρησιμοποιήθηκαν και από οργανισμούς σε όλο τον κόσμο για την διατύπωση δικών τους κανόνων για την διαμεσολάβηση.

Ο κύριος λόγος για τον οποίο διάφορα Κράτη άρχισαν να εισάγουν νόμους για την διαμεσολάβηση ήταν για να διασφαλιστεί, ότι δηλώσεις και παραδοχές κατά την διάρκεια της διαμεσολάβησης δεν θα χρησιμοποιηθούν εναντίον αυτού που τις έκανε.

Αυτοί οι νόμοι βέβαια ρυθμίζουν και άλλα θέματα, όπως τον ρόλο του διαμεσολαβητή σε μεταγενέστερες δικαστικές ή διαιτητικές διαδικασίες, την διαδικασία ορισμού του διαμεσολαβητή, τις γενικές αρχές της διαμεσολάβησης και την δεσμευτικότητα του τελικού συμβιβασμού.

Το σημαντικότερο στοιχείο σε ένα νόμο για την διαμεσολάβηση είναι η ρύθμιση εκείνων των θεμάτων, που δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν συμβατικά, δηλαδή με κανόνες τους οποίους τα μέρη μπορούν να συνομολογήσουν, χωρίς όμως να αφαιρεί από την διαμεσολάβηση το κύριο πλεονέκτημα της, δηλαδή τον άτυπο χαρακτήρα, την ευελιξία και την προσαρμοστικότητα της διαδικασίας.

Αυτός είναι ο κύριος ειδικός σκοπός του Πρότυπου Νόμου για τη διαμεσολάβηση, χωρίς να μειώνεται βεβαίως η γενικότερη σημασία για τις διεθνείς συναλλαγές της προοδευτικής εναρμόνισης και ενοποίησης του δικαίου μεταξύ Κρατών, που επιτυγχάνεται με τον Πρότυπο Νόμο και έχει ευεργετικά αποτελέσματα στο διεθνές εμπόριο.

Ο Πρότυπος Νόμος περιλαμβάνει γενικές διατάξεις, που δεν υπεισέρχονται σε δικονομικές λεπτομέρειες και έτσι εύκολα προσαρμόζονται στο δικονομικό δίκαιο των διαφόρων Κρατών. Κράτη που προτίθενται να υιοθετήσουν τον Πρότυπο Νόμο μπορούν να τον προσαρμόσουν στο δικονομικό τους δίκαιο, τροποποιώντας τις σχετικές διατάξεις του Πρότυπου Νόμου.

Βέβαια, οι τροποποιήσεις δεν πρέπει να αλλάζουν τον βασικό χαρακτήρα της διαμεσολάβησης και όσο περισσότερες είναι τόσο μειώνεται η εναρμόνιση και η ασφάλεια του δικαίου στις διεθνείς συναλλαγές.

Συμπερασματικά, η ουσία του Πρότυπου Νόμου που πρέπει να διατηρηθεί κατά την ενσωμάτωσή του σε εθνικούς νόμους που βασίζονται σε αυτόν είναι η ισορροπία μεταξύ της νομιμότητας της διαδικασίας (π.χ. της προστασίας της εμπιστευτικότητας) και της ευελιξίας και προσαρμοστικότητας της διαδικασίας για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες και οι επιθυμίες των μερών.

III. Πεδίο εφαρμογής

Σύμφωνα με το άρθρο 1, παρ. 1, ο Πρότυπος Νόμος εφαρμόζεται στην **διεθνή εμπορική διαμεσολάβηση**.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ο όρος «διαμεσολάβηση» υποδηλώνει κάθε διαδικασία (ανεξάρτητα του ονόματος της) κατά την οποία ένα ή περισσότερα πρόσωπα βοηθούν τα μέρη μιας διαφοράς στην προσπάθεια τους να επιτύχουν ένα φιλικό διακανονισμό της διαφοράς τους.

Για να διακρίνει την διαμεσολάβηση από δεσμευτικές διαδικασίες επίλυσης διαφορών (όπως, π.χ., η δαιοτησία), ο Πρότυπος Νόμος προβλέπει, ότι **ο διαμεσολαβητής δεν μπορεί να επιβάλλει τον διακανονισμό** (βλ. άρθρο 1, παρ. 3).

«**Διεθνής**» είναι η διαμεσολάβηση, όταν τα μέρη της συμφωνίας για διαμεσολάβηση έχουν την πραγματική έδρα τους («place of business») σε διαφορετικά Κράτη ή όταν το Κράτος όπου τα μέρη πρέπει να εκπληρώσουν ένα σημαντικό μέρος των συμβατικών τους υποχρεώσεων ή με το οποίο η διαφορά συνδέεται στενά είναι άλλο από το Κράτος όπου τα μέρη έχουν την έδρα τους.

Ο ανωτέρω περιορισμός του πεδίου εφαρμογής του Πρότυπου Νόμου είναι μάλλον τυπικός και συνδέεται με την δικαιοδοσία της Επιτροπής και την επιθυμία της να απο-

φύγει να περιλάβει εθνικές, μη εναρμονισμένες ρυθμίσεις. Όμως, δεν υπάρχει ουσιαστικός λόγος να περιορισθεί ένας νόμος που συντάσσεται με βάση τον Πρότυπο Νόμο αποκλειστικά στην διεθνή διαμεσολάβηση (βλ. υποσημείωση 1 στο άρθρο 1, παρ. 1).

Εξ άλλου, τα μέρη μπορούν να προβλέψουν την εφαρμογή του Νόμου και όταν δεν τηρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του (βλ. άρθρο 1, παρ. 1).

Ο όρος «εμπορική διαμεσολάβηση» είναι ευρύς και αναφέρεται σε ένα ευρύ φάσμα αστικών και εμπορικών διαφορών (βλ. υποσημείωση 2 στο άρθρο 1, παρ. 1). Για την ερμηνεία αυτού του όρου, χρήσιμη είναι η νομολογία σχετικά με τον νόμο για την διεθνή εμπορική διαιτησία που περιλαμβάνει τον ίδιο ορισμό των εμπορικών διαφορών (βλ. νόμο 2735/1999, ΦΕΚ Α/18.8.1999).

Ο Πρότυπος Νόμος προβλέπει, ότι τα μέρη μιας διαφοράς μπορούν να συμφωνήσουν στην εφαρμογή του ανεξάρτητα αν τηρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις (βλ. άρθρο 1, παρ. 1). Τα μέρη μπορούν επίσης να αποκλείσουν την εφαρμογή του Πρότυπου Νόμου και να ρυθμίσουν την διαμεσολάβηση διαφορετικά.

Ο Πρότυπος Νόμος προβλέπει επίσης, ότι εφαρμόζεται υποχρεωτικά σε ορισμένες περιπτώσεις, την περιγραφή των οποίων αφήνει στον εθνικό νομοθέτη (βλ. άρθρο 1, παρ. 8). Γενικά, η διαμεσολάβηση μπορεί να καθίσταται υποχρεωτική με βάση μια συμφωνία των μερών, διάταξη νόμου η δικαστική ή διαιτητική απόφαση.

Για να αποφευχθεί υπερβολική ανάμειξη στο εθνικό δικονομικό δίκαιο που επιτρέπει ή επιβάλλει σε ένα δικαστή ή διαιτητή το καθήκον να επιδιώξει την συμβιβαστική επίλυση μιας διαφοράς, ο Πρότυπος Νόμος προβλέπει, ότι δεν έχει εφαρμογή σε περιπτώσεις όπου ένας δικαστής ή διαιτητής προσπαθεί να διευκολύνει τον συμβιβασμό στο πλαίσιο μιας δικαστικής ή διαιτητικής διαδικασίας (βλ. άρθρο 1, παρ. 9). Ο εθνικός νομοθέτης μπορεί να προσθέσει άλλες περιπτώσεις, στις οποίες ο νόμος δεν θα έχει εφαρμογή.

Πάντως, σε όλες αυτές τις περιπτώσεις ο νόμος θα έχει εφαρμογή, αν τα μέρη συμφωνήσουν ότι ο νόμος θα εφαρμοσθεί στην διαδικασία για την συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς τους.

IV. Ελευθερία των μερών

Μία από τις βασικές αρχές του Πρότυπου Νόμου είναι η αρχή της ελευθερίας των μερών να διαμορφώσουν την διαδικασία της διαμεσολάβησης σύμφωνα με τις επιθυμίες και τις ανάγκες τους. Έτσι, το άρθρο 3 προβλέπει, ότι τα μέρη μπορούν με συμφωνία τους να αποκλείσουν εντελώς την εφαρμογή του νόμου ή να τροποποιήσουν τις ρυθμίσεις του.

Δύο διατάξεις εξαιρούνται από την αρχή της ελευθερίας επιλογής των μερών. Η μια είναι η διάταξη του άρθρου 2 που αφορά στην ερμηνεία του νόμου με βάση την διεθνή του προέλευση και την ανάγκη για την ομοιόμορφη εφαρμογή του χάριν της ασφαλείας του δικαίου και για την τήρηση της καλής πίστης. Η άλλη εξαίρεση από την αρχή της

ελευθερίας του δικαίου αφορά στην αρχή της ίσης μεταχείρισης των μερών (βλ. άρθρο 6, παρ. 3). Η αρχή αυτή δημιουργεί μια υποχρέωση για τον διαμεσολαβητή. Δεν αποτελεί όμως μέτρο αξιολογήσεως του συμβιβασμού. Δύο είναι οι λόγοι για αυτή την ρύθμιση. Οι συμφωνίες για την συμβιβαστική επίλυση διαφορών είναι κατά κανόνα περιπλοκές και αφορούν σε θέματα που αντιμετωπίζονται από το ουσιαστικό και όχι το δικονομικό δίκαιο. Σε κάθε περίπτωση, ο νόμος δεν πρέπει να επιτρέπει την χρήση του για την ανατροπή με βάση διαδικαστικά (δικονομικά) παράπονα του αποτελέσματος ενός συμβιβασμού.

V. Έναρξη και διεξαγωγή της διαμεσολάβησης

Η διαδικασία θεωρείται, ότι αρχίζει την ημέρα κατά την οποία τα μέρη συνάπτουν την συμφωνία για την διαμεσολάβηση (βλ. άρθρο 4, παρ. 1). Ο νόμος προβλέπει ένα διαμεσολαβητή, εκτός αν τα μέρη συμφωνήσουν σε δύο ή περισσότερους (βλ. άρθρο 5, παρ. 1).

Σύμφωνα με την αρχή της ελευθερίας των μερών, ο νόμος προβλέπει, ότι τα μέρη έχουν την ελευθερία να συμφωνήσουν στον τρόπο με τον οποίο θα διεξαχθεί η διαμεσολάβηση. Η συμφωνία μπορεί να αναφέρεται σε συμβατικούς κανόνες για την διαμεσολάβηση (όπως οι κανόνες της Επιτροπής) ή να ορίζει διαφορετικά τον τρόπο διεξαγωγής της (βλ. άρθρο 6, παρ. 1).

Στην πράξη, οι συμφωνίες των μερών είναι γενικές. Για τον λόγο αυτό, αν δεν υπάρχει συγκεκριμένη συμφωνία των μερών, ο νόμος επιτρέπει στον διαμεσολαβητή να ορίσει τις λεπτομέρειες της διεξαγωγής της διαδικασίας (βλ. άρθρο 6, παρ. 2).

Όπως τονίσθηκε παραπάνω, ο διαμεσολαβητής δεσμεύεται από την αρχή της ίσης μεταχείρισης των μερών. Αυτή η αρχή δεν μπορεί να παραμερισθεί από τον διαμεσολαβητή ή τα μέρη (βλ. άρθρο 6, παρ. 3). Πάντως, ο διαμεσολαβητής έχει τη δυνατότητα να υποβάλλει προτάσεις για συμβιβασμό σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας (βλ. άρθρο 6, παρ. 4).

VI. Εμπιστευτικότητα : ο ακρογωνιαίος λίθος της διαμεσολάβησης

Για να επιτύχει η διαμεσολάβηση, ο διαμεσολαβητής και τα μέρη πρέπει να είναι ελεύθερα να εξετάσουν και να κατανοήσουν τα πραγματικά περιστατικά και τα αίτια της διαφοράς, καθώς και τα νομικά ζητήματα που προκύπτουν και τις δυνατότητες αντιμετώπισης τους. Οι συζητήσεις συνήθως επεκτείνονται σε θέματα πέραν της συγκεκριμένης διαφοράς, τα οποία είναι εμπιστευτικά και δεν θα αποτελούσαν αντικείμενο συζήτησης σε μια δικαστική ή διαιτητική διαδικασία. Αν κάποιο από τα αντιμαχόμενα μέρη έχει τον φόβο, ότι τα εμπιστευτικά στοιχεία για την υπόθεσή του που αναφέρει στον διαμεσολαβητή θα μπορούσαν να δημοσιοποιηθούν, δεν θα τα ανέφερε στο διαμεσολαβητή και αυτό θα μείωνε τις δυνατότητες επιτυχίας της διαμεσολάβησης.

Είναι επομένως απαραίτητο οι διαδικαστικοί κανόνες να παρέχουν εχέγγυα τήρησης της εμπιστευτικότητας των πληροφοριών που θα γίνουν γνωστές κατά την διάρκεια μιας διαδικασίας διαμεσολάβησης.

Η αρχή της εμπιστευτικότητας δεσμεύει τόσο τα μέρη όσο και τον διαμεσολαβητή.

Στα πλαίσια αυτής της αρχής, ο διαμεσολαβητής έχει τη δυνατότητα να κοινοποιήσει εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με την διαφορά του ενός μέρους στο άλλο, εκτός αν το μέρος που δίδει τις πληροφορίες ζητήσει την τήρηση της εμπιστευτικότητας (βλ. άρθρο 8).

Επίσης, καμία πληροφορία σχετικά με την διαμεσολάβηση δεν μπορεί να κοινοποιηθεί σε τρίτους, εκτός αν τα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά (βλ. άρθρο 9).

Περαιτέρω, ο διαμεσολαβητής δεν δικαιούται να χρησιμοποιήσει και τα μέρη δεν δικαιούνται να επικαλεσθούν σε δικαστική, διαιτητική ή άλλη παρόμοια διαδικασία πληροφορίες τις οποίες έλαβαν στο πλαίσιο μιας διαδικασίας διαμεσολάβησης (βλ. άρθρο 10).

Χρήση τέτοιων πληροφοριών σε δικαστική, διαιτητική ή άλλη παρόμοια διαδικασία θα εμπόδιζε μια ανοικτή συζήτηση και διαπραγμάτευση μεταξύ των μερών, πράγμα το οποίο θα αποτελούσε σημαντική τροχοπέδη στην επιτυχία της διαμεσολάβησης.

Η αρχή της εμπιστευτικότητας είναι ίσως το σημαντικότερο χαρακτηριστικό στοιχείο της διαμεσολάβησης. Για αυτό ο Πρότυπος Νόμος το αντιμετωπίζει ρητά και αναλυτικά παρά το γεγονός, ότι και οι Κανόνες της Επιτροπής για την Διαμεσολάβηση το ερρύνιζαν (βλ. άρθρο 20 των Κανόνων της Επιτροπής για την Διαμεσολάβηση).

Η διαφορά της νομοθετικής ρύθμισης αφορά βεβαίως την γενική δεσμευτικότητα του νόμου (ενώ ο συμβατικός κανόνας δεσμεύει μόνο τα μέρη) και την αποτελεσματικότητα του (συμφωνίες μεταξύ των μερών μπορεί να δημιουργούν θέματα ερμηνείας ή και να μη εφαρμόζονται αν αντίκεινται σε διατάξεις αναγκαστικού δικαίου).

Μια άλλη έκφραση της αρχής της εμπιστευτικότητας είναι η απαγόρευση να ορισθεί ο διαμεσολαβητής ως διαιτητής σε διαφορά, που απετέλεσε το αντικείμενο της διαμεσολάβησης ή άλλη διαφορά που προκύπτει από την ίδια συμβατική ή άλλη παρόμοια σχέση. Πάντως, αν τα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά (π.χ. γιατί θεωρούν ότι ο διαμεσολαβητής γνωρίζοντας την διαφορά έχει περισσότερες πιθανότητες να την επιλύσει γρήγορα και αποτελεσματικά), τότε ο διαμεσολαβητής μπορεί να ορισθεί διαιτητής (βλ. άρθρο 12).

VII. Λήξη της διαδικασίας διαμεσολάβησης

Η διαδικασία διαμεσολάβησης λήγει με την σύναψη συμφωνίας συμβιβασμού ή με δήλωση του διαμεσολαβητή, ότι η συνέχιση της προσπάθειας για την συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς δεν δικαιολογείται ή με δήλωση του ενός ή όλων των μερών, ότι λήγουν οι προσπάθειες διαμεσολαβητικής επίλυσης της διαφοράς (βλ. άρθρο 11).

VIII. Εκτελεστότητα της συμφωνίας συμβιβασμού

Ο Πρότυπος Νόμος δεν ρυθμίζει το ζήτημα της εκτελεστότητας της συμφωνίας συμβιβασμού. Ο λόγος είναι, ότι

οι λύσεις διαφέρουν από Κράτος σε Κράτος και το ζήτημα αυτό δεν προσφέρεται για ενοποίηση ή εναρμόνιση του δικαίου. Έτσι ο Νόμος προβλέπει το θέμα στο άρθρο 14 χωρίς όμως να το ρυθμίζει, στα σχόλια δε κάτω από το άρθρο αυτό, αναφέρονται οι πιθανοί τρόποι αντιμετώπισής του από τα Κράτη κατά την προσαρμογή του Νόμου στην εσωτερική έννομη τάξη.

Στα πλαίσια αυτά έχει ήδη προβλεφθεί σε ορισμένα Κράτη, ότι ο συμβιβασμός που προκύπτει από τη διαμεσολάβηση είναι εκτελεστός όπως οποιαδήποτε άλλη σύμβαση, με την έννοια ότι ένα μέρος πρέπει να αναφερθεί στις δικαστικές αρχές και να πάρει ένα εκτελεστό τίτλο.

Σε άλλα Κράτη, προβλέπονται ειδικοί κανόνες για την εκτέλεση μιας συμφωνίας συμβιβασμού.

Για παράδειγμα, τα μέρη έχουν την δυνατότητα να ορίσουν διαιτητή για να εκδώσει μια διαιτητική απόφαση, που θα απεικονίζει τους όρους της συμφωνίας συμβιβασμού. Σε άλλα Κράτη, όπου ένα διαιτητικό δικαστήριο μπορεί να προβεί σε προσπάθειες διαμεσολάβησης, το διαιτητικό δικαστήριο εκδίδει μια δήλωση ή απόφαση συμβιβασμού (βλ. κατ' άρθρο σχολιασμό του Πρότυπου Νόμου, παρ. 90). Αλλού προβλέπεται ότι, αν τα μέρη και οι δικηγόροι τους υπογράψουν την συμφωνία συμβιβασμού, η συμφωνία αποτελεί εκτελεστό τίτλο ή ότι η συμφωνία αποτελεί εκτελεστό τίτλο, αν περιβληθεί τον συμβολαιογραφικό τύπο (βλ. κατ' άρθρο σχολιασμό του Πρότυπου Νόμου, παρ. 91).

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

Ο Πρότυπος Νόμος εκπονήθηκε από την Επιτροπή σε απάντηση του διεθνούς ενδιαφέροντος για την διαμεσολάβηση, σαν μέσο επίλυσης αστικών και εμπορικών διαφορών.

Ένα **βασικό χαρακτηριστικό** του Νόμου είναι η εξισορρόπηση της ανάγκης για ασφάλεια και βεβαιότητα του δικαίου με την ανάγκη για μια ευέλικτη και ευπροσάρμοστη διαδικασία. Έτσι, ο Νόμος αποφεύγει τον πειρασμό να ρυθμίσει με υπερβολική λεπτομέρεια την διαμεσολάβηση διαφυλάσσοντας έτσι το κύριο πλεονέκτημα της, που είναι η ευελιξία και η προσαρμοστικότητα της διαδικασίας.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο Νόμος κατοχυρώνει **την αρχή της εμπιστευτικότητας ως ακρογωνιαίο λίθο της διαδικασίας διαμεσολάβησης**. Πληροφορίες που γίνονται γνωστές κατά την διάρκεια της διαμεσολάβησης απαγορεύεται να χρησιμοποιηθούν σε μεταγενέστερη δικαστική, διαιτητική ή άλλη διαδικασία επίλυσης της διαφοράς χωρίς την προηγούμενη συμφωνία των μερών.

Ο νόμος έχει ήδη υιοθετηθεί από σειρά χωρών, συμπεριλαμβανομένων του Καναδά, της Κροατίας, της Ουγγαρίας και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (στις Πολιτείες του Ιλλινόις, Αϊόβα, Νεμπράσκα, Νέας Υερσέης, Οχάιο και Ουάσιγκτον).

Μπορεί κάλλιστα να αποτελέσει βάση συζήτησης για ένα ανάλογο νόμο στην Ελλάδα και να δώσει ώθηση σε ένα χρήσιμο θεσμό, που θα ελαφρύνει τα δικαστήρια και θα μειώσει το χρόνο και το κόστος της απονομής της δικαιοσύνης, και έτσι θα ενισχύσει τις επενδύσεις και την ανάπτυξη.